

Сучасний стан свинарства в Україні

А. І. Кравченко

nastghoul@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна

Свинарство визнане пріоритетною галуззю аграрного сектора економіки України. Основою для цього є сприятливі природно-кліматичні умови, наявність дешевих кормів, що в комплексі може забезпечити ефективне виробництво. Але за нераціонального використання ресурсів, за недостатньої державної підтримки галузі бракує племінних заводів і племінних репродукторів, і, як наслідок, настає скорочення чисельності стада та збіднення загального генофонду. Динаміка чисельності та розвитку порід свиней за господарськими корисними ознаками потребує постійного детального аналізу і узагальнення селекційної інформації.

Тому метою наших досліджень було проаналізувати та висвітлити сучасний стан свинарства, що є базою для племінної роботи та прогнозування їх значення у породотворному процесі упродовж 2015–2020 рр. на території України.

Для аналізу стану розвитку свинарства в Україні було використано Державні реєстри суб'єктів племінної справи у тваринництві за 2012–2020 рр. (том II) і дані багаторічних досліджень галузі свинарства України. Для дослідження використано методи системного узагальнення, графічний, аналітичний та порівняльно-статистичний.

Станом на 01.01.2020 р. в Україні зареєстровано 72 племінні господарства, в яких налічується 151726 племінних свиней, з яких 60,4% (91674 гол.) належить племінним заводам, а 39,5% (60052 гол.) — племінним репродукторам. Племінних свиней розводять майже у всіх областях України, загалом племінні господарства зареєстровані у 21 області. Найбільше поголів'я порід свиней зосереджене на півдні, у центрі і на заході країни, де природно-кліматичні умови є сприятливими для створення розвинутої галузі свинарства. Лідерами за чисельністю поголів'я серед областей є Запорізька, Дніпропетровська, Полтавська та Тернопільська обл. На сьогодні в Україні розводять 10 порід свиней.

Останнім часом в багатьох галузях тваринництва в Україні спостерігається чітка тенденція до скорочення племінного поголів'я. Згідно з нашими даними, лише за минулий рік кількість племінних свиней в Україні зменшилась на 11,7%. А за період з 2015 по 2020 рр. поголів'я племінних свиней скоротилося на 57,3%. За окремими породами скорочення сягає 53,7–81,8%. Серед зарубіжних порід свиней найчисельнішими залишаються велика біла порода та ландрас, але за останні 5 років їхня кількість скоротилась на 53,7% та 31,5% відповідно. Частка порід свиней вітчизняної селекції у племінному свинарстві України на початок 2020 р. зовсім незначна — не більше 3,3%. Серед вітчизняних порід для племінного розведення використовують полтавську м'ясну, українську м'ясну, українську степову, червону білопоясну, українську степову рябу. Вітчизняні породи є у критичному стані за чисельністю і ризикують зовсім зникнути: за останні 5 років поголів'я полтавської м'ясної породи скоротилося на 45,1%, а червоної білопоясної — на 81,8%.

Отже, останнім часом у племінному свинарстві України є чітка тенденція до скорочення стада. Так, за минулий рік поголів'я племінних свиней скоротилося на 11,7%, а за останні 5 років — аж на 57,3%. За окремими породами за період з 2015 по 2020 рр. скорочення сягає 45–82%, що ставить під загрозу існування окремих вітчизняних порід і веде до загального збіднення генофонду.